

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA
Egészségügyi Koordinációért és EU-ügyekért Felelős
Helyettes Államtitkár

Iktatószám: 24728-2/2014/EAHUF

A komplex vizsgáztatás szabályairól szóló 315/2013. (VIII.28.) Korm. rendelet 3.§. (2) bekezdésében foglaltak alapján az alábbi tartalmú szakmai vizsga szóbeli tételait **jóváhagyom.**

Budapest, 2014. április,

28
„

28

dr. Páva Hanna

helyettes államtitkár

OKJ azonosítószám	55 723 09
Szakképesítés megnevezése	Hospice szakápoló
Vizsgatevékenység megnevezése	Szóbeli vizsgatevékenység
Vizsgafeladat megnevezése	Elméleti ismeretek reprodukálása
Vizsgafeladat időtartama	45 perc (felkészülési idő 30 perc, válaszadási idő 15 perc)
Vizsgafeladatok száma	30
Elektronikus elérési út	www.etiped.hu
Készítette	Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézet Egészségügyi Emberi Erőforrás Fejlesztési Főigazgatósága
Jogszabályi háttér	Az emberi erőforrások minisztere ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 37/2013. (V. 28.) EMMI rendelet; Az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet

Emberi Erőforrások Minisztériuma

55 723 09 Hospice szakápoló

Komplex szakmai vizsga

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Elméleti ismeretek reprodukálása

A vizsgafeladat időtartama: 45 perc (felkészülési idő: 30 perc, válaszadási idő 15 perc)

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 50 %

A 315/2013. (VIII.28.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a szakmai vizsga szóbeli tételeit a 24728-2/2014/EAHUF számon kiadom.

2014

GYEMSZI

Egészségügyi Emberi Erőforrások Főigazgatóság

A vizsgafeladat ismertetése:

Központosan összeállított feladatsor, amely a 4. Szakmai követelmények fejezetben megadott szakmai követelménymodulokhoz témakörök mindegyikét tartalmazza.

A feladatsor első részében találhatóak az 1–30-ig számozott, **A** és **B** feladatot tartalmazó vizsgakérdések. Ezek lesznek a húzótételek.

A második részben található a tanári példány, mely az értékelést segíti.

A tételsor a 37/2013. (V.28.) EMMI rendeletben foglalt szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye alapján készült.

2 / 64

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

1. A.

Ismertesse a palliatív ellátás fogalmát, célját, alapelveit és mutassa be szintjeit! Hasonlítsa össze a palliatív és szupportív terápia lényegét!

1. B.

Ismertesse a magyarországi daganatos megbetegedések demográfiai hátterét!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

2. A.

Ismertesse a leggyakrabban előforduló daganatos megbetegedéseket hazánkban!

2. B.

Ismertesse az egészségügyben alkalmazott finanszírozási technikákat!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

3. A.

Tegyen javaslatot a terminális állapotban lévő beteg családjának helyzetfelmérésére és pszichoszociális támogatására!

3. B.

Ismertesse a terminális állapotú beteg fájdalomcsillapításának terápiás módszereit!

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

4. A.

Határozza meg a hospice fogalmát és hasonlítsa össze a palliatív ellátással!

4. B.

Tegyen javaslatot egy hospice-palliatív ellátó team összeállítására, ismertesse feladataikat!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

5. A.

Ismertesse a hospice szervezeti formáit, jellemzőit!

5. B.

Magyarázza el a hospice osztályon felvételre kerülő betegnél a decubitus kockázatfelmérés szükségességét és folyamatát!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

6. A.

Ismertesse a hospice team munka jelentőségét és mutassa be a palliatív ellátásban dolgozó team tagok együttműködésének feltételeit, formáit!

6.B.

Foglalja össze a hospice történetét a 19. század végéig!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

7. A.

Ismertesse a palliatív ellátás strukturális alapjait, minőségi indikátorait és standardjait!

7. B.

Vázolja fel a vizelet kiválasztást befolyásoló tényezőket! Csoportosítsa a vizelet felfogására szolgáló eszközöket!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

8. A.

Ismertesse az ápoló feladatait a fájdalomcsillapítás során! Sorolja fel, milyen lehetőségek vannak nem gyógyszeres fájdalomcsillapításra!

8. B.

Tegyen javaslatot ismeretei alapján, hogyan közöljük az információkat rossz hír esetén! Ismertesse, milyen szakember segítségét venné igénybe a gyászolók támogatására!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

9. A.

Határozza meg a hospice szakápoló ápolási feladatait száraz száj szindróma, szájnyálkahártya gyulladás, illetve szájpenész kezelésében és prevenciójában!

9. B.

Ismertesse a laikus önkéntes hospice segítő fogalmát, feladatait, és a gondozásban való segítségét!

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

10. A.

Foglalja össze a terminális állapotú beteg jellemző tüneteit! Határozza meg a közelgő halál tüneteit, figyelmeztető jeleit!

10. B.

Magyarázza el az idős beteg higiénés szükségletei kielégítésének fontosságát, különös tekintettel a fertőzések megelőzésére!

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

11. A.

Mutassa be a parenterális táplálás jelentőségét, indikációját és kontraindikációját!

11. B.

Foglalja össze ismereteit a tájékoztatáson alapuló beleegyezésről!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

12. A.

Elemezze a korosodással megjelenő legjellemzőbb cardiovascularis változások okait és annak következményeit!

12. B.

Foglalja össze az egészségügyi etika alapelveinek jellemzőit!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

13. A.

Foglalja össze az ápolási feladatokat a lymphoedemás beteg ellátásában!

13. B.

Hasonlítsa össze a normál és a komplikált gyász típusait, szakaszait, általános jegyeit!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

14. A.

Jellemezze a decubitus ellátást fokozatai szerint! Fejtse ki megelőzésének jelentőségét és lehetőségeit a hospice osztályon fekvő beteg ápolása során!

14. B.

Foglalja össze ismereteit a gyermekek halálképéről és csoportosítsa azokat! Ismertesse, hogyan segítjük a gyermekek gyászfeldolgozását!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

15. A.

Ismertesse a terminális állapotú beteg drainjének ellátásával kapcsolatos teendőket, különös tekintettel a nosocomialis fertőzésveszély magakadályozására!

15. B.

Ismertesse a hospice mozgalom kialakulását és kezdeti tevékenységét Magyarországon!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

16. A.

Ismertesse a halál és haldoklás etikai és jogi vonatkozásait, különös tekintettel az eutanázia dilemmáira!

16. B.

Foglalja össze a depresszióra jellemző tüneteket! Ismertesse jelentőségét a hospice szakápoló ápolási tevékenységének kivitelezése során!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

17. A.

Mutassa be a hospice szakápoló alternatív terápiás lehetőségét COPD esetén!

17. B.

Ismertesse a hospice szakápoló feladatát a kegyelet teli halottellátás kivitelezésében!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

18. A.

Mutassa be a halálhoz való viszonyulást a nem, az életkor és a vallásosság függvényében!

18. B.

Ismertesse a hospice ellátással kapcsolatos egészségpolitikai kérdéseket és a közeljövő feladatait!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

19. A.

Ismertesse a szociális munka jelentőségét a hospice-ban!

19. B.

Ismertesse a halál és haldoklás kérdéseinek dilemmáit a társadalomban, valamint a főbb válaszok halállal kapcsolatos tanításait!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

20. A.

Ismertesse, mit jelent a forrásteremtés, forrásgyűjtés, forrásallokáció és mi a jelentőségük!

20. B.

Ismertesse az időskori fájdalom leggyakrabban előforduló megjelenési formáit, szövődményeit!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

21. A.

Ismertesse a hányinger, hányás okait, csillapításának lehetőségeit terminális állapotú beteg esetében!

21. B.

Ismertesse, milyen rehabilitációs lehetőségeket ismer az onkológia területén!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

22. A.

Mondja el az érintési szokások szerepét és a segítő beszélgetés feltételeit a gyász feldolgozásában!

22. B.

Ismertesse a gerincvelői kompresszió tüneteit! Sorolja fel kezelésének lehetőségeit!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

23. A.

Ismertesse, milyen szükségletek szerint szervezné meg az osztályon fekvő idős beteg napi tevékenységét!

23. B.

Hasonlítsa össze az otthoni és intézményi szakápolást a hospice ellátásban!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

24. A.

Foglalja össze a hospice szakápoló szakápolási feladatait, terminális állapotú betegnél!

24. B.

Ismertesse a terminális állapotú daganatos beteg folyadék-elektrolit háztartás zavarai közül a hypokalaemia okát, tüneteit, kezelését!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

25. A.

Ismertesse a mentálhigiénés szakember feladatait a palliatív ellátás során!

25. B.

Foglalja össze ismereteit a férfiak gyászával kapcsolatban!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSI EFF

26. A.

Ismertesse a hospice szakápoló szerepét a pneumonia kialakulásának megelőzése során!

26. B.

Mutassa be a Magyarországon forgalomba lévő táplálék-kiegészítő tápszerek, magas kalória-tartalmú folyadékok fajtáit és a betegek táplálásában betöltött szerepét!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

27. A.

Ismertesse az egészségügyi dolgozók halálhoz való viszonyát! Foglalja össze, milyen változásokra lenne szükség ahhoz, hogy a jelenlegi helyzet javuljon!

27. B.

Foglalja össze, milyen jelentősége van a terminális állapotú betegnél a fertőzésnek és ismeresse az ezzel kapcsolatos szakápolói feladatokat!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

28. A.

Jellemezze a terminális állapotú beteg folyadék igényét és az ezzel kapcsolatos szakápolói feladatokat!

28. B.

Foglalja össze, mit nevezünk halál közeli élménynek, ismertesse jellemzőit, összetevőit!

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

29. A.

Foglalja össze a hospice történetét Magyarországon a 19. század végétől napjainkig!

29. B.

Ismertesse a terminális állapotú daganatos beteg stoma ellátásának általános szabályait!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

30. A.

Ismertesse a súlyosan beteg ember jogait, a titoktartás követelményeit!

30. B.

Foglalja össze a társadalombiztosítás működésének jogi szabályozását!

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI

Tanári példány

1. A.

Ismertesse a palliatív ellátás fogalmát, célját, alapelveit és mutassa be szintjeit! Hasonlítsa össze a palliatív és szupportív terápia lényegét!

Kulcsszavak, fogalmak:

- fogalma: a beteg hatékony, teljes körű ellátása akkor, amikor a betegség nem reagál a gyógyító célú kezelésekre, és amikor a fájdalom és egyéb tünetek enyhítése, pszichológiai, szociális és spirituális problémák megoldása kiemelkedő jelentőségű feladat
- minden gyógyíthatatlan betegségben szenvedő ember joga a palliatív ellátásban való részesülés
- egészségügyi szakemberek felelősségei: a palliatív terápia alkalmazása, illetve a szakemberek bevonása
- szint, palliatív alapgondozás, hospice gondozás, palliatív szakellátás
- palliatív terápia alapelve: az, hogy a gyógyszereket folyamatosan a tünetmegelőzés elvét betartva – preventíven- adagoljuk
- szupportív terápia: tágabb fogalom. Minden olyan tüneti, támogató kezelést magában foglal, mellyel a rákbetegség bármely szakaszában jelentkező tüneteket csökkenthetjük

1. B.

Ismertesse a magyarországi daganatos megbetegedések demográfiai hátterét!

Kulcsszavak, fogalmak:

- születéskor várható átlagos élettartam, szociális és gazdasági tényezők,
- munkaképes korúak terhelése, nemek közötti eltérések, gyakoriság
- krónikus betegségek emelkedése
összegezve:
- az átlagéletkor növekedése révén a társadalom öregszik
- a születési arányszám csökkenése miatt a népesség fogy
- a nemek közötti várható élettartam különbség miatt a nők aránya, így az egyedül élő idős nők száma is növekszik
- emelkedik az előforduló krónikus betegségek száma, mely a halálozási mutatókat rontja

Rauk Edit

2. A.

Ismertesse a leggyakrabban előforduló daganatos megbetegedéseket hazánkban!

Kulcsszavak, fogalmak:

- tüdő, colorectalis régió, emlő, gyomor, nyirok-vérképző rendszer
- szájüreg és garat, prosztatata
- hospice ellátás jelentősége
- rákhalálozás: a daganatos megbetegedésben meghaltak száma növekszik
- 1990-ben 30871 fő, 2003-ben 33530 fő halt meg
- a daganatos megbetegedések háttérében tumorszupresszor és onkogének mutációja húzódik meg
- genetikai változások háttérében a DNS állományt károsító környezeti hatások egymásra épülő halmozódása áll

2. B.

Ismertesse az egészségügyben alkalmazott finanszírozási technikákat!

Kulcsszavak és fogalmak:

- jelentősége: az egészségügyi kiadások szakadatlan növekedése miatt a finanszírozói oldal arra törekszik, hogy a finanszírozási technikákat folyamatosan finomítsa
- szolgáltatások finanszírozása:
 - FIX előirányzatú rendszere (bázisfinanszírozás)
 - alap előirányzat kerül előre meghatározásra, melyből szabadon gazdálkodhat
 - kapacitás finanszírozás (ágyszám, óraszám)
 - szolgáltatói érdek: minél nagyobb kapacitásra szerződjön, mesterséges kihasználtság fokozása, minél olcsóbb szolgáltatás, nem érdekelt a költséghatékonyságban
 - bevételek kalkulálhatóak
 - feladatfinanszírozás – fix bevétel – szolgáltatáshoz kötik
- teljesítményelvű finanszírozás: elméletileg a legszerencsésebb finanszírozási forma
 - a szolgáltató által nyújtott teljesítményt finanszírozzák
 - a szolgáltatások tételes elszámolása (fee for services)
 - jellemzője: szolgáltatások mennyiségi növekedése, nagy az adminisztráció költsége, megszorítása, lebegtetett pontrendszer, Co-payment)
 - Fejpenz alapú (capitation fee) finanszírozás: ilyenkor az adott mutatószámhoz (per koponya) rendelik hozzá a támogatást. Hazánkban háziiorvosi tevékenységben
 - Esetosztályozási rendszerek: PSI (páciens-súlyossági index) a megbetegedés stádiuma alapján működő akut fiziológiai és kritikus állapot értékelésére kidolgozott APACHE osztályozási rendszer
 - DRG: nem tesz különbséget a párhuzamosan lezajló betegségek között
 - PMCS (Patient Management Categories): ellátás belső tervezésében, operatív belső managementben
 - DRG: hazánkban HBCS fekvőbeteg ellátásban

Rauk Edit

3. A.

Tegyen javaslatot a terminális állapotban lévő beteg családjának helyzetfelmérésére és pszichoszociális támogatására!

Kulcsszavak, fogalmak:

- helyzetfelmérés: kulcsfigurák a családban, kapcsolati szálak, családi kommunikáció, sebezhetőség, a beteg szerepe és helye a családban
- betegség hatása a családra, veszélyeztetett családtagok
- segítő szakemberek szerepe, házi orvos
- pszichoszociális: biztonságos környezet kialakítása, félelmek-kérdések kibeszélésének lehetősége, jó időzítés, alternatív gyógymódok ismertetése

3. B.

Ismertesse a terminális állapotú beteg fájdalomcsillapításának terápiás módszereit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- sugárkezelés
- sebészeti kezelés
- kemoterápia
- gyógyszeres kezelés
- pszichoterápia
- fizikai módszerek
- aneszteziológiai módszerek
- idegsebészeti módszerek
- Jelentősége:
a malignus betegség legrettegettebb kísérőjelensége a fájdalom!
elsősorban a beteg szempontjából van jelentősége
a tüneti terápia elsőrendű feladata
- hozzátartozók:
a szenvedő ember látványa és ellátása többszörös teher a környezet számára
könnyebb a beteg ápolása, ha a beteget nem uralja a fájdalom
- beteg szempontjából: legnagyobb jelentőségű a családdal töltött idő tartalmassá válik
- hiedelmek szempontjából:
a malignitás a halálos ítélettel egyenlő
beszélni nem szokás róla, ha igen, a szenvedéssel azonosítják

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

4. A.

Határozza meg a hospice fogalmát és hasonlítsa össze a palliatív ellátással!

Kulcsszavak, fogalmak:

- hospice szó: intézményre, annak szellemiségére
- fogalma: sajátos szellemiséget, szolgáltatásokat, szervezeti rendszert foglal magába
- jelentése: hospicium, latinul vendégszeretet, megvendéglés, szállás
- szellemisége: haldoklóval való együttélés – közösség életébe
- olyan környezet körülmény biztosítása
- amely a haldokló szellemi, fizikai képességeit, készségeit használni, élvezni tudja
- a közösség életének középpontjában a beteg áll
- szellemiség lényege: a haldokló kirekesztésének megszüntetése
- palliatív ellátás: kezelési forma, gondozási modell
- hospice „mozgalom jelleg”, szervezeti megközelítés
- palliatív ellátás: tágabb a hospice fogalmánál, magába foglalja a hospice filozófiáját, szellemiségét, ill. szervezeti formákat
- a palliatív ellátás fogalma tágabb a hospice fogalmánál, ugyanakkor magába foglalja a hospice filozófiát, szellemiséget illetve szervezeti formákat. WHO.
- Palliatív th. célja: a terminális állapotú beteg minél teljesebb fizikai és pszichoszociális jólétét biztosítsa
- a tünet feloldásához szükséges gyógyszerelésnek rendszeresnek kell lennie és a dózisnak igazodnia kell a legnagyobb haszon elérésének elvéhez – legkevesebb mellékhatással járjon

4. B.

Tegyen javaslatot egy hospice-palliatív ellátó team összeállítására, ismertesse feladataikat!

Kulcsszavak, fogalmak:

- orvos: a palliatív terápia végrehajtásáról vagy annak mások általi végrehajtásáról gondoskodik
- ápoló: ápolási folyamatban ápolási tevékenységeket végez
- gyógytornász: mobilizálás, keringés-javítás, izomspazmusoldás – relaxáció
- pszichológus: pszichés támogatás, a hospice személyzet felkészítése és mentálhigiénés gondozása
- mentálhigiénés szakember: a félelmek, szorongás csökkentése, burn out megelőzése, családtagok számára veszteség feldolgozásához való segítségnyújtás
- koordinátor: felvételt, környezettanulmányt végez, előzetes dokumentáció készítése a betegek körülményeiről, kommunikációs, információs, dokumentációs tevékenység
- szociális munkás: egyéni és csoportos technikák alkalmazása, pszichoszociális problémák megoldása
- lelkes: lelki és vallási kérdésekkel foglalkozik
- gyásztanácsadó: a gyász által kiváltott érzelmek támogatása
- dietetikus: táplálkozási tanácsadás, kóros állapot (tápláltsági) csökkentése, megszüntetése
- önkéntes: segíti a családot, pszichés támogatás, meghallgatás-beszélgetés

Raut Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

5. A.

Ismertesse a hospice szervezeti formáit, jellemzőit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- szervezeti formái:
bentfekvő részlegek, hospice-otthon, hospice palliatív részleg
hospice házi gondozás
- átmeneti szervezeti formák: ambuláns gondozás, kórházi konzultatív csoport (mobil team), nappali kórház, gyászcsoporthat, telefonos segélyszolgálatok

5. B.

Magyarázza el a hospice osztályon felvételre kerülő betegnél a decubitus kockázatfelmérés szükségességét és folyamatát!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Braden: szenzitivitás, specifitás
- Norton: szenzitivitása alacsonyabb, specifitása nem különbözik
- Magyarországon a Norton felmérő skála elterjedtebb, mint a Braden
- prevenció, kockázati újrafelmérés, állapotváltozás, heti
- önálló ápolói kompetencia – 6-24 óra rizikófelmérés
- nyomás minimalizálása – antidekubitor matracok

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

6. A.

Ismertesse a hospice team munka jelentőségét és mutassa be a palliatív ellátásban dolgozó team tagok együttműködésének feltételeit, formáit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- team munka jelentősége: a komplex ellátások multidiszciplináris team munkát igényelnek
orvos irányít, ápoló, lelkész, pszichoszociális szakemberek, szociális munkás, családi tanácsadó
gyásztanácsadó, gyógytornász, terapeuta, masszőr
dietetikus, gyógyszerész, önkéntes, koordinátor
- általános követelmények a munkatársakkal kapcsolatban
- felvétel kritériumai: mentálisan érzékeny, jó kommunikációs készség, etikus magatartás, hospice elveinek, szellemiségének elfogadása, elkötelezettség, közösségi szellemiség, eredményes konfliktuskezelés
- alkalmatlan: egy éven belül elvesztette hozzátartozóját, rákbeteg, pszichés problémákkal küzd
- képzésen, folyamatos továbbképzésen való részvétel
- esetmegbeszélésen, szupervízióban való részvétel
- a munka dokumentálása
- általános etikai alapelvek betartása
- együttműködés:
 - célok meghatározása
 - feladatkörök tisztázása
 - döntéshozatal módja
 - kommunikációs rendszer
 - csoportnormák
 - koordináció
 - értékelés

6. B.

Foglalja össze a hospice történetét a 19. század végéig!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Fabiola (római matróna) első, befogadta – betegek, átutazók – keresztényi könyörületesség
- Johanita lovagrend 1042 Jeruzsálemben kórházat épített – haldokló betegek ellátása
- 11-12. századi lovagrendek: menedékhelyeket hoztak létre
- középkori: kereszténység elvei, caritas, isten háza, a döntés Istentől függ
- a francia felvilágosodás → paradigmaváltás
- 19. század végére az orvoslás és a caritas világosan elvált egymástól
- Jeanne Garnier-Chabot: 1842 létrehozott egy hospice-t (Kálvária Hölgyei)
- a 19. század végén egymás után nyíltak intézmények a haldokló betegek számára Angliában is
- a vallás, filantropia, erkölcs motiválta – lelki ápolás

Rauk Edit

7. A.

Ismertesse a palliatív ellátás strukturális alapjait, minőségi indikátorait és standardjait!

Kulcsszavak, fogalmak:

- WHO: strukturális alap: 100 ezer lakos palliatív ellátására: 1. otthoni hospice ellátás 2. bentfekvő részleg 3. nappali szanatórium, 4. palliatív mobil konzultációs csoport
- standard (minőségi):
 - palliatív ellátás holisztikus: szomatikus, pszichés, spirituális, szociális ellátási forma
 - palliatív ellátásban dolgozóknak: hospice képzés
 - ellátás célja: életminőség javítása
 - minden palliatív ellátását igénylő beteg megfelelő palliatív gondozásban részesülhessen
- indikátor: szakemberek, önkéntes segítők
- hány % rendelkezik hospice képzettséggel
- az ellátásba vett betegek életminőségét mennyi időn belül és milyen hatékonysággal sikerül javítani

7. B.

Váolja fel a vizeletkiválasztást befolyásoló tényezőket! Csoportosítsa a vizelet felfogására szolgáló eszközöket!

Kulcsszavak, fogalmak:

- életkori sajátosságok: húgyhólyag úrtartalma, tágulékonysága, az izomtónus állapota, gyengülés, inkontinencia
- egyes betegségek: diabetes mellitus szindróma
- sebészeti beavatkozások
- gyógyszerek, pszichés tényezők, folyadék bevitel
- diagnosztikus vizsgálatok
- eszközök: ágytálak, vizeledények, pelenka, pelenkanadrág, egészségügyi betét, szoba wc

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

8. A.

Ismertesse az ápoló feladatait a fájdalomcsillapítás során! Sorolja fel, milyen lehetőségek vannak nem gyógyszeres fájdalomcsillapításra!

Kulcsszavak, fogalmak:

- ápoló feladatai: megfigyelés, intenzitásának felmérése, skálán dokumentálni
- figyeli: helyét, idejét – mikor kezdődik, meddig tart – milyen a jellege
- orvosnak referál: gyógyszer csak orvos utasításának megfelelően, a gyógyszerelés szabályainak megfelelően
- mellékhatásokra is
- más módok:
 - kényelmi eszközök alkalmazása, kényelmes elhelyezése, száraz, meleg környezet, relaxációs masszáz, test bizonyos részeinek dörzsölése
 - segíthet a szórakoztatás, felolvasás, zenehallgatás
 - langyos fürdő masszázsal, halk zene, nem sietve
 - szeretettel-gyengédséggel ápolni

8. B.

Tegyen javaslatot ismeretei alapján, hogyan közöljük az információkat rossz hír esetén! Ismertesse, milyen szakember segítségét venné igénybe a gyászolók támogatására!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Egyénre szabott közlési modell alkalmazása:
- alátámasztó feltevések: az emberek különbözőek, időbe telik, amíg elfogadják a rossz hírt
partneri kapcsolat kialakítása a páciens érdeke, ez a döntéshozatal alapja lehet
- hátrányok: nagyon időigényes
kimeríti a gondozó érzelmi forrásait
- előnyök: az átadott információ mennyisége és közlés szintje egyénre szabott
az orvossal támogató jellegű kapcsolat alakul ki
- összegezve: ez az ideális közlési modell!
 - őszinte, világos, bátorítóm kölcsönös bizalom
 - észreveszi a páciens félelmét, szenvedését
 - megfelelő időpont, megfelelő helyszínen, ki legyen jelen
 - hogyan mondja el
- pszichológus, lelkész, mentálhigiénikus

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

9. A.

Határozza meg a hospice szakápoló ápolási feladatait, száraz száj szindróma, szájnyálkahártya gyulladás, illetve szájpenész kezelésében és prevenciójában!

Kulcsszavak, fogalmak:

- nem feltétlenül dehidráció okozza. Gyakran tumor, gyógyszerek (ópiátor, diuretikumok, neuroleptikumok, antidepresszánsok, parasymphatoliticumok) kísérő betegségek és az oxigén terápia is létrehozhatja
- kezelés: jégkocka szopogatás (citromos, tonic)
- Anticholinerg hatású gyógyszerek elhagyása vagy cseréje
- műnyál
- pilocarpin 3x5 10 mg-os adagban – bélelzáródásban, asztmában ellenjavallt, fokozza a verejtékezést és hörgi secretiót, az agonális szakban ne használjuk!
- szájnyálkahártya rossz higiéniája hajlamosít gyulladásra és szájpenész kialakulására
- higiénés szükséglet kielégítése, gyógyszeres
- szájpenész: szájon fehér foltok, neheztett evés, ivás, étvágytalanság, th: borax-glycerines ecsetelés
- szájnyálkahártya gyulladás: oka: sugárkezelés, étvágytalanság
- arra kell törekedni, hogy súlyából ne veszítsen a beteg, naponta többször keveset egyen

9. B.

Ismertesse a laikus önkéntes hospice segítő fogalmát, feladatait, és a gondozásban való segítségét!

Kulcsszavak és fogalmak:

- laikus önkéntes hospice segítő:
 - a társadalom legkülönbözőbb rétegeiből kikerülő személy, aki idejének egy részét segítő szolgálatra felajánlva, szakértő irányítása alatt, fizikai és lelki segítséget nyújt a betegnek és a családjának a betegség és a gyász ideje alatt
 - feladatai: a beteg segítése, a család segítése a betegség és gyász idején, a szervezet segítése
- gondozás segítése
 - környezettanulmány, helyzetfelmérés
 - betegfelügyelet
 - meghallgatás, beszélgetés, lelki támogatás, kérésére ima
 - felolvasás
 - az étel melegítése, előkészítése, mosogatás
 - etetés, itatás
 - mosdatás, fésülés, borotválás, hajmosás
 - átöltöztetés
 - ágyneműcsere
 - WC használatával kapcsolatos segítség biztosítása
 - pelenkázás
 - sétáltatás
 - ügyintézés
 - haldoklás: gondozás, meghallgatás, gyógyászati segédeszközök visszaillesztése, orvos, ápoló hívása
 - család segítése – személyes jelenlét, megnyugtató

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSI EFF

10. A.

Foglalja össze a terminális állapotú beteg jellemző tüneteit! Határozza meg a közelgő halál tüneteit, figyelmeztető jeleit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- fájdalom: fájdalomcsillapítás orvosi utasítás szerint
- dermatológiai tünetek: bőrt infiltráló tumor – palliatív onkológiai terápia
tüneti kezelés: célzott antibiotikum, Rivanol szagtalanít, szivárgó vérzésre higított epinephrin oldat, Spongostan, ezüstnitrát
- perifériás oedemák: immobilitás, hypoalbuminaemia, só- és vízretenció, perifériás vénás betegségek
- viszketés: a nociceptív fájdalom neuroanatómiai útjának megfelelően percipiálódik
- gastrointestinalis tünetek: szájszárazság, ízérzési zavarok, étvágytalanság, nehezített nyelés, csuklás, hányinger, hányás, székrekedés, hasmenés, ileus
- vizeleti zavarok: inkontinencia, vizeletretenció, haematuria, fájdalmas hólyagspazmus
- neuropszichiátriai zavarok: agyi metasztázis, epilepszia, gerincvelői kompresszió, zavartság, delírium
- folyadék és elektrolit zavarok: folyadék igény, sóháztartás zavarai, Na-, K-, Ca-háztartás zavarai
- metabolikus zavarok: diabetes mellitus és a rák
- hangos mély légzés, vizeleti zavarok (inkontinencia vagy retenció)
- fokozódó fájdalom, nyugtalanság, agitáció, nehézlégzés
- hányinger, hányás, izzadás, zavartság, végtagok hűvösebbé válása
- az orr és az áll kihegyesedése a közelgő halál tünetei

10. B.

Magyarázza el az idős beteg higiénés szükségletei kielégítésének fontosságát, különös tekintettel a fertőzések megelőzésére!

Kulcsszavak, fogalmak:

- alapvető emberi szükséglet (Maslow) holisztikus ápolás
- mozgásképtelenség, hiányos táplálkozás, nedves bőrfelület, érrendszeri elégtelenség, bőr érzékszervi funkciójának károsodása, külső behatások, egyéni igények, nosocomialis fertőzések, kézmosás jelentősége

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

12. A.

Elemezze a korosodással megjelenő legjellemzőbb cardiovascularis változások okait és annak következményeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- aorta-, nagy arteriák falának rugalmassága csökken
- compliance: disztenzibilitás csökken, nagyobb systolés nyomás, bal kamra munkája növekszik
- következmények: izolált systolés hypertonia, balkamra terhelés, balkamra systolés elégtelensége
- kevesebb nyitott kapilláris, romló szöveti áramlás – szervrendszerek munkája romlik

12. B.

Foglalja össze az egészségügyi etika alapelveinek jellemzőit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- etika: az erkölccsel, az erkölcsi jelenségek összességével foglalkozó, filozófiai megközelítésű tudomány
 - alapelvek:
 - „Ne árts” primum nil nocere elve – gondosság, beavatkozások veszélyének csökkentése
 - az autonómia tiszteletének elve: a beteg önálló felelős döntést hozhat őt érintő kérdésekben
 - az igazságosság elve: anyagi és eljárási kérdésekben igazságosság, egyenlőség, korlátozott forrásokból való részesülés
 - a jótékonyosság elve: pozitív jótékonyosság elve – megelőzni a bajt, megszüntetni a rosszat, elősegíteni a jót
 - hasznosság elve: maximális haszonnal járó megoldást kell választani

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

13. A.

Foglalja össze az ápolási feladatokat a lymphoedemás beteg ellátásában!

Kulcsszavak, fogalmak:

- nyirokøedema akkor alakul ki, ha a nyirokerekbøl és nyirokcsomókbøl álló nyirokrendszer müködése elégtelenné válik. A nyirokkøteles folyadék- és anyagmennyiségét keringésbe való visszajutatásában zavar keletkezik a vénák nem képesek reszorbeálni

Ellátás:

- komplex bőrvédelem, óvatos körömvágás, végtagmozgatás
- laza kompressziós harisnya, védøkesztyű használata, sérülések kivédése
- az érintett végtagon tilos vérnyomást mérni, egyéb tartós nyomásnak kitenni, injekciót, infúziót adni. Vértétel is tilos.
- Nem szabad kézi, gépi masszázst alkalmazni – tumorsejtek keringésbe kerülne
- Aszepszis-antiszepszis szabály betartása

13. B.

Hasonlítsa össze a normál és a komplikált gyász típusait, szakaszait, általános jegyeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Normál gyász:

1. anticipációs (megelőlegező): elgyászolás még a beteg életében elkezdődhet
2. sokk: minél váratlanabb a veszteség, annál hosszabb ideig tarthat
3. kontrollált szakasz: elfoglalja magát a temetéssel kapcsolatos tennivalókkal (düh, ingerlékenység, bizalmatlanság), temetés fordulópont
4. tudatosulás (regresszió): legnehezebb időszak veszteség
5. átgondolás: hónapok múlva feldolgozza
6. adaptáció: feldolgozás

- Komplikált:

1. krónikus gyász: szociális támogatás hiánya
2. késleltetett gyász: másokat támogat, saját érzései háttérben vannak
3. bagatellizáció: az elhunythoz ellentmondásos kapcsolat fűzte
4. hipertrofikus (túlzott): hirtelen, vagy gyermek veszélyeztetni a család stabilitását
5. torzult gyász: több veszélyeztető tényező jelenléte – szomatikus, pszichiátriai kórképek

Rauk Edit

14. A.

Jellemezze a decubitus ellátást fokozatai szerint! Fejtse ki megelőzésének jelentőségét és lehetőségeit a hospice osztályon fekvő beteg ápolása során!

Kulcsszavak, fogalmak:

- decubitus: nyomás hatására létrejött, körülírt szövetelhalás
- stádiumainak jelelmezői
- keringés romlása, immobilitás, nosocomiális megbetegedések kockázata nagy
- betegfektetés helyes módjának megválasztása, kockázat felmérés gyakorisága
- Braden vagy Norton skála, kényelmi eszközök alkalmazása, prevenció matrac alkalmazása, beteg bőrének tisztán, szárazon tartása
- helyes táplálkozás: fehérje-, vitamindús

14. B.

Foglalja össze ismereteit a gyermekek halálképéről és csoportosítsa azokat! Ismertesse, hogyan segítjük a gyermekek gyászfeldolgozását!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Magyarország: Nagy Mária Ilona, Dr. Polcz Alaine (pszichológus, tanatólógus)
- gyermekek halálképének kialakulása három szakasz szerint megy végbe:
 1. animista felfogás: a halál nem tart örökké, nem okoz nagy változást. Animizmus élettel és öntudattal ruházza fel az emberen kívüli világot
 2. perszonifikáló (megszemélyesítő) felfogás: fogalmakat személyeknek képzel el. Kaszás fehér lepelben, csontváz ember
 3. reális felfogás: gyermekkor végén: testi folyamat. A lélek tovább él.
- halálhoz jellemző felemás viszonyuk
- ha valaki megbetegszik a családban életkoruknak megfelelően beszélgetni velük róla
- gyermek nyelvén beszéljünk a halálról és a gyászról
 - eloszlatni a félelmüket
 - nem azért halt meg, mert haragszik rá
 - az igazat mondjuk
 - biztosítsuk arról, hogy nem hal meg mindenki, aki megbetegszik
 - bátorítsuk arra, hogy kérdezzen, fejlettségének megfelelő válasz!
- gyászoljunk őszintén és természetesen a gyermek előtt is

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

15. A.

Ismertesse a terminális állapotú beteg drainjének ellátásával kapcsolatos teendőket, különös tekintettel a nosocomialis fertőzésveszély magakadályozására!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a sebfertőzés kialakulásának kockázata csökkenthető, a sebüregben szabadon felgyülemlett váladéknak a testből való kivezetésével, mivel azok táptalajként szolgálnak a mikroorganizmusok szaporodásához
- előnyei: kevesebb véres váladék marad a sebben, kisebb az esélye a másodlagos vérzésnek
- hátránya: bakteriális fertőzés lehetősége

Ellátás lépései:

- a szennyezett kötés eltávolítása
- bőrfertőtlenítés
- váladékoktól irritált bőr ápolása (cinkoxidos kenőcs)
- steril kötés felhelyezése
- kötés rögzítése
- a zárt rendszer ellenőrzése
- betegoktatás
- dokumentálás
- aszepszis-antiszepszis szabály betartása

15. B.

Ismertesse a hospice mozgalom kialakulását és kezdeti tevékenységét Magyarországon!

Kulcsszavak és fogalmak

- M. Hospice Alapítvány: 1991. ápr. 29. jött létre Dr. Polcz Alaine vezetésével
- célja: a haldokló beteggel való szeretetteljes testi-lelki gondozás segítségnyújtás a családnak is az elhunyt ápolott családtagjainak segítése nemzetközi hospice standard szerinti hospice közösségek, hospice otthonok létrehozása hazánkban hospice mozgalom terjesztése és megfelelő képzés biztosítása
- Kezdetben a Soros Alapítvány támogatása tette lehetővé a hospice szervezetek működését
 - 1995-ben már 19 működő szervezet volt – Magyar Hospice Egyesület – képzések
 - 1997. új Eü-i Törvény (99.§.) haldokló beteg jogai, hospice ellátás definíciója
 - Egyesület – 2000-2002 – szakmai irányelvek
 - 2004. március: hospice minimum feltételek rendelete – OEP közleménye a komplex otthoni és intézeti ellátás fejlesztéséről
 - 2004-ben 48 betegellátó szervezet

Rauk Edit

16. A.

Ismertesse a halál és haldoklás etikai és jogi vonatkozásait, különös tekintettel az eutanázia dilemmáira!

Kulcsszavak, fogalmak:

- aktív és passzív eutanázia
- katolikus egyház: csak aktív van és megöli betegét!
- Hollandiában 1984 óta végeznek aktív eutanáziát
- demokrácia: egyéni betegjogok érvényesülése – közösségi szemlélet
- eutanáziához vezető okok: félelem, kiégés, autonómia, depresszió, elviselhetetlen fájdalom
- az egyén önrendelkezési joga, autonómiája, emberi méltóság tiszteletének hangsúlyozása
- Egészségügyi törvény (1997. évi CLIV. tv.) 2. fejezetében a betegek jogai
- Hospice az egészségügyi törvényben
- Magyar Orvosi Kamara Etikai Kódex

16. B.

Foglalja össze a depresszióra jellemző tüneteket! Ismertesse jelentőségét a hospice szakápoló ápolási tevékenységének kivitelezése során!

Kulcsszavak, fogalmak:

- affektív betegség: hangulati élet zavara
- affektivitás zavara: szomorúság, dysphoria, érzelmi kiürülés, nyugtalanság, közömbösség, dysthymia, ambivalencia
- gondolkodás zavara: lassulás, tartalomszegény, képzetek megtapadása, mikromániás doxazma, figyelem nehezen felkelthető, fokozott betegségtudat, tudatbeszűkülés
- akarat, motorium zavara: akaratgyengeség, döntési gátoltság, stupor, heteroagresszió
- szomatikus tünet: insomnia, fokozott igény, étvágy, súlycsökkenés, fokozott fájdalomérzet, csökkent szexualitás, székrekedés

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

17. A.

Mutassa be a hospice szakápoló alternatív terápiás lehetőségét COPD esetén!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Alternatív terápia:
 - táplálkozás: friss gyümölcsök (alma, körte) véd a COPD-től
 - flavonidok: katekin, flavonol, flavon
 - immobilitás hatása: légzési munka fokozódik, terhelhetőség csökken
 - mobilizálás: mozgás, gyógytorna, életmódbeli változások
 - fektetési módok, friss levegő szerepe, helyes légzéstechnika

17. B.

Ismertesse a hospice szakápoló feladatát a kegyelet teli halottellátás kivitelezésében!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a halál bekövetkezte után
 - család és ápoló gyertyát gyújt
 - megfelelő kommunikáció, metakommunikáció is
 - halk zene
 - búcsúszobában lehetőség a méltó búcsúra
- 2003-ban Polcz Alain kezdeményezte, hogy kórházban is meg legyen a méltó búcsú lehetősége
 - díszes hímzett halotti lepel
 - virág elhelyezése
 - oktatófilmet készít
- Pilling János: búcsúszoba kialakítása – felravatalozás
 - zavartalan körülmények
 - búcsú, vallási gyakorlat kivitelezése
 - család
- a halottól való elköszönés segít a gyász feldolgozásában
- teendő: váladékok lemosása
 - tiszta lepedő alkalmazása
 - ékszerek eltávolítása
 - vízszintes helyzetbe való fektetés
 - használt eszközök eltávolítása (katéter, kanül)
 - lábcédula
 - állának felkötése, szemhéja lecsukása
 - leltár felvétele (2 ápoló)
 - a team tagjainak munkáját bevonni kompetencia szerint
 - dokumentálás

Rauk Edit

18. A.

Mutassa be a halálhoz való viszonyulást a nem, az életkor és a vallásosság függvényében!

Kulcsszavak, fogalmak:

- halálfélelem, szeretett személytől való eltávolodás, megsemmisülés
- ismeretlentől való irtózás
- nők halálfélelme magasabb, férfiak érzelemmentesen viszonyulnak, ill. semlegesek
- fiatalok igyekeznek tudomást sem venni róla
- erősen vallásosak: érzelemmentes viszonyulás, elfogadás

18. B.

Ismertesse a hospice ellátással kapcsolatos egészségpolitikai kérdéseket és a közeljövő feladatait!

Kulcsszavak, fogalmak:

- egészségpolitikai szinten bizonyítani kell, hogy a hospice nem csupán gerontológiai vagy ápolási célú intézmény, hanem valami más
- konszenzus konferencián kidolgozták az ellátórendszer strukturális fejlesztése, a finanszírozás, a szakmapolitikai, valamint a képzés és szemlélet formálás témakörének akciótervét
- általános szinten, intézményi és finanszírozási rendszer fejlesztése terén, oktatás és szemléletformálás terén
- hosszabb távú cél 5 éven belül az igénylők 50%-a részesüljön a palliatív ellátásban, a palliatív ellátás egészségbiztosítási finanszírozásának mértéke érje el az összköltség 70%-át
- gyors magyarországi fejlődés, a nemzetközi kapcsolatos erősödése pozitívan hat

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

19. A.

Ismertesse a szociális munka jelentőségét a hospice-ban!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a szociális munkás olyan főiskolai vagy egyetemi végzettséggel rendelkező szakember, aki jártas egyének, családok, csoportok, közösségek problémáinak megoldásában, képes hozzájárulni a szociálpolitika rendszereinek működéséhez, segít a források létrehozásában, működtetésében, valamint a kliensek és források összekapcsolásában
- tagja a multidiszciplináris teamnek (60/2003. IX.20. szakmai minimum feltétel)
- célja: méltóságteljes élet és halál
- a szociális munka egyidős az emberiség történetével
- türelem, odafordulás, emlékek felszínre hozása
- napi kapcsolattartás a beteggel
- erőforrások mozgósítása
- holisztikus szemlélet
- egyéni méltóság, az ember megismételhetetlenségének tisztelete
- érzelmi-, fizikai-, szociális- és spirituális szükségletek

19. B.

Ismertesse a halál és haldoklás kérdéseinek dilemmáit a társadalomban, valamint a főbb válaszok halállal kapcsolatos tanításait!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a halál tudomásul vétele, elfogadása, veszteség feldolgozása minden kor emberének súlyos próbatétel volt
- a kérdés ugyanaz, mint évezredek óta: MIÉRT? HOGYAN? HOVÁ?, de amíg elődeink tudták, hogy ezekre a kérdésekre kell valami válasz, mert különben elviselhető a teher, addig a mai kor az utolsó 100 év – e kérdésekkel magára hagyja az embert!
- az utóbbi évtizedekben kórházban hal meg az emberek túlnyomó többsége. Kevés a segíteni tudó szakember!
- a halálról nem akkor kellene beszélni, amikor már kopogtat, hanem jóval előtte! Akkor talán az utolsó együttlét megbékítő búcsú lehetne. Jó az elmenőnek és jó az ittmaradónak.
- a nagy vallások tanításaikban hangsúlyos szerepet szánnak a halál utáni létezésnek, előírják azokat a szabályokat, rítusokat, amelyeket követni kell a haldokló elkísérése, a gyász folyamán
- Kínai univerzizmus:
Konfucionizmus: (ősök kultusza), a holtak kellő tisztelete (jó szellemként óvják az élőket, őrzik a házat)
taoizmus (út): mindennek kijelöli az helyét, egyetemes harmóniába illeszti a jelenségeket. Meditáció, mértékletesség.
- Hinduizmus: indiai vallás, semmi sem véletlen, sem az élet, sem a halál
Nirvana: legtökéletesebb élet
Karma: újjászületés, megszabadulás, a halál átmeneti állapot, üdvözülés
- Buddhizmus: sok hasonlóság a hinduizmussal, de sok a különbség is

Rauk Edit

Karma: alapvető szerep

Különbség a hinduizmustól: már az életben megtisztulás, halállal megsemmisül a személyes én

Reinkarnáció

- Zsidó vallás: az életről szól, halál utáni létről nincs sok mondanivalója, meghaltak lelke Seolba kerül
- Kereszténység: az élet egyszeri isteni ajándék, a halál lezárja

A halál az emberiség kollektív büntetése

Első emberpár bűne

Istentől való lélek halhatatlan

- Iszlám: lélek halhatatlansága. Jók mennyországba, gonoszokra kárhozat és szenvedés vár

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

20. A.

Ismertesse, mit jelent a forrásteremtés, forrásgyűjtés, forrásallokáció és mi a jelentőségük!

Kulcsszavak, fogalmak

- forrásteremtés: Beveridge-féle állami egészségügyi szolgálat – adókból finanszírozzák az egészségügyi kiadásokat
- Bismarck-féle szolidaritás elvű: társadalombiztosítási járulék, az eü-i kiadások fedezete
- forrásgyűjtés: bevételek központi alapba kerülnek, TB járulék beszedése átkerült az Adó és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalhoz, munkáltató és munkavállaló fizet
- forrásallokáció: a díjak beszedése után a következő lépés a díjak szétosztása, finanszírozási egységek vagy kockázatközösségek között
- eszköze: fejkvóta – egy lakosra megállapítanak egy összeget
- lakosság megoszlása egyenetlen – ezt korrigálni kell
- biztosítók: magasabb jövedelmű, alacsonyabb egészségügyi kockázatú ügyfelek megszerzése a cél
- területi alapon is működhet – kockázatközösség
- Magyarországon is alkalmazásra került a fejkvóta eszköze – házi orvosok.
- A forráskalkulációt követően a biztosítók (finanszírozók) – szolgáltatókhoz a forrásokat!

20. B.

Ismertesse az időskori fájdalom leggyakrabban előforduló megjelenési formáit, szövődményeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

szubjektív:

- degeneratív arthritis
- tumor okozta fájdalom
- herpes zooster okozta neuralgia
- perifériás neuropathia (diabetes következménye)
- perifériás érszűkület kiváltotta ischaemias fájdalom
- szövődmény: depresszió, szociális izoláció, alvászavar, mozgászavar, mozgáskorlátozottság, dekoncionáltság, az életminőség nagymértékű romlása

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

21. A.

Ismertesse a hányinger, hányás okait, csillapításának lehetőségeit terminális állapotú beteg esetében!

Kulcsszavak, fogalmak:

- metabolikus zavar (hypercalcemia, uraemia, stb)
- mechanikus elzáródás, agyoedema, gyógyszer okozta hányás
- kezelés: oki vagy tüneti terápia – hányinger-csillapítók – centrális és perifériás hatások
centrális: demperidon, haloperidol, clorpromazin, metochopranid
perifériás: corticosteroid
mindkettő: serotonin antagonisták alkalmazása

21. B.

Ismertesse, milyen rehabilitációs lehetőségeket ismer az onkológia területén!

Kulcsszavak, fogalmak:

- az alkalmazás pszichoszomatikus feltételei
- a rehabilitáció eszközei, gyógyászati segédeszközök beszerezhetőség, alkalmazhatóság
- rehabilitációs terv, program összeállításának elve:
 - mozgásterápia
 - légzőtorna
 - diétetika
- orvosi, szociális és lelki rehabilitáció a diagnózis közlésétől a beteg gyógyulásáig, ill. haláláig

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

23. A.

Ismertesse, milyen szükségletek szerint szervezné meg az osztályon fekvő idős beteg napi tevékenységét!

Kulcsszavak, fogalmak:

- testi, szellemi és lelki egészségét olyan jól és hosszan, amennyire csak lehetséges megtartani
- felelősségteljes életvezetés biztosítása
- az idős embert személyiségében megerősíteni
- személyes és szociális területen segítséget nyújtani
- személyes tanácsadás
- beszélgetés, kapcsolattartás biztosítása, felolvasás-olvasás, rádióhallgatás, közreműködés a beteg aktivizálásában, csoportmunkába való bevonás
- Maslowi hierarchiának megfelelően

23. B.

Hasonlítsa össze az otthoni és intézményi szakápolást a hospice ellátásban!

Kulcsszavak, fogalmak:

- kialakulásuk és fejlődésük párhuzamosan zajlik
- működésük: jogi, gazdasági, társadalmi környezet hasonló
- jellemző: elhivatott minőségi munka, betegorientált ellátás
- 43/1999. kormányrendelet módosítása 2008. október 1-től a hospice ellátás szakellátásba került, melyet eddig otthoni szakápolás végzett
- az otthoni szakápolást és a hospice ellátást azonos rendeletek szabályozzák (1997. évi CLIV tv.)
- különbség:
- szemléletmódban:
 - otthoni szakápolás: otthoni gyógyítás, rehabilitáció, prevenció
 - hospice: nem gyógyítás, hanem palliatív ellátás, az elérhető legmagasabb életminőség biztosítása
- az ellátó team összetételében
- az otthoni szakápolás speciális környezet, otthonára adaptált
- hospice több szinten zajlik: ambuláns és fekvő intézményi

Rauk Edit

24. A.

Foglalja össze a hospice szakápoló szakápolási feladatait, terminális állapotú betegnél!

Kulcsszavak, fogalmak:

- szondatápláláshoz kapcsolódó tevékenység
- trachealis kanül tisztítása
- katéterezés, hólyagöblítés
- intravénás folyadék és elektrolit pótláshoz, parenterális gyógyszer beadása
- műtétek utáni szakápolási feladatok – testi higiéné, mobilizálás
- műtéti területek ellátása (stoma, drain)
- decubitus kezelés
- csökkent funkciók helyreállítása
- szükség esetén speciális tevékenységek
- tartós fájdalomcsillapítás
- szakirányú szolgáltatások koordinálása

24. B.

Ismertesse a terminális állapotú daganatos beteg folyadék-elektrolit háztartás zavarai közül a hypokalaemia okát, tüneteit, kezelését!

Kulcsszavak, fogalmak:

- oka: fokozott káliumvesztés, renalis, extrarenalis eredetű (endokrin tumorok, tartós steroid terápia)
- tünet: fáradtság, izomgyengeség, vázizomgörcs, bélrenyheség, petyhüdt bénulás, hyporeflexia, ritmuszavarok
- kezelése: kálium pótlása szájon át, illi v.
- Magnézium adása

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

25. A.

Ismertesse a mentálhigiénés szakember feladatait a palliatív ellátás során!

Kulcsszavak, fogalmak:

- team tagja
- mentálhigiénés tréningek szervezése a személyzet számára
- beteg és család pszichés támogatása
- jó nővér-beteg, orvos-beteg kapcsolat kialakítása és fenntartása
- a gyászolók utógondozása

25. B.

Foglalja össze ismereteit a férfiak gyászával kapcsolatban!

Kulcsszavak, fogalmak:

- gyászuk prognosztizált: mint gyászolókat a társadalom kevésbé akarja észrevenni
- családi hagyomány: a férfinak erősnek kell lennie, érzéseiket nem illik kimutatni
- férfiak gyászának szakaszai:
 1. összefoglalása mindannak, mit rossz hír hallatán tesz
 2. befelé fordulás
 3. gondolkodás, munkába menekülés
- megküzdési módok:
 1. csendben maradni
 2. a titkos, magányos gyászba való fordulás
 3. megoldás keresése
 4. cselekvés
 5. függésbe menekülés

Rauk Editt

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

26. A.

Ismertesse a hospice szakápoló szerepét a pneumonia kialakulásának megelőzése során!

Kulcsszavak, fogalmak:

- immobilitás kialakulásának megelőzése
- életmódbeli változtatások oktatása
- dohányzás elhagyása, altatószerek mellőzése
- helyes fektetés – támogatás
- védőoltások jelentőségének ismertetése (influenza, pneumonia ellen)
- cseppfertőzés kivédésének lehetősége
- helyes légzési technika gyakoroltatása
- folyamatos obszerváció

26. B.

Foglalja össze a Magyarországon forgalomba lévő táplálék-kiegészítő tápszerek, magas kalóriatartalmú folyadékok fajtáit és a betegek táplálásában betöltött szerepét!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Ensure plusz, Nutriderink, Nutrodrip, stb.
- a megfelelő mennyiségi és minőségi táplálás biztosítása
- hiányállapotok megszüntetése, kalória bevitel biztosítása
- életminőség javítása
- szövődmények kialakulásának megelőzése

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

27. A.

Ismertesse az egészségügyi dolgozók halálhoz való viszonyát! Foglalja össze, milyen változásokra lenne szükség ahhoz, hogy a jelenlegi helyzet javuljon!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Semmelweis Egyetem felmérése alapján „tanulmányai során foglalkozott-e haldokló betegek ellátásával” kérdésre nemmel válaszolt az orvosok 79,7%, ápolók 77%, medikusok 95,8%-a
- hiányos a képzés: orvos 7000 órás képzés során 34 óra (0,49%), ápoló 4600 órás képzés során 33 óra (0,7%)
- honnan szerezték ismereteiket – munkahelyi tapasztalat!
- családi felkészítés hiánya
- magas a halálfélelem
- összegezve: kevés az ismeret a halálról, haldoklással kapcsolatosan
- fontos feladat: a szemléletformálás társadalmi szinten, az egészségügyi képzés részévé váljon a téma gyakorlati és elméleti szinten is.

27. B.

Foglalja össze milyen jelentősége van a terminális állapotú betegnél a fertőzésnek és ismeresse az ezzel kapcsolatos szakápolói feladatokat!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a terminális állapotú betegek fele valamilyen fertőzés következtében hal meg! A láz azonban az előrehaladott rákbetegségben nem mindig a fertőzés jele
- lázat fenntartó pl. vesetumor (májmetasztázis, máj primer tumor), gyógyszeres mellékhatás, sugárterápia késői mellékhatása
- legyengült immunrendszer, személyi higiéné biztosítása
- nosocomialis fertőzések kialakulásának megelőzése
- kézfertőtlenítés a beteg és ellátója részéről is

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

28. A.

Jellemezze a terminális állapotú beteg folyadék igényét és az ezzel kapcsolatos szakápolói feladatokat!

Kulcsszavak, fogalmak:

- normál 1,5-2 liter; terminális állapotban nem képes ennyit elfogyasztani
- terminális állapot: ha nincs különösebb rizikó (hányás, hasmenés, veseelégtelenség), napi 800-1000 ml elégséges, biztonságos
- agónia idején: napi 1-3 dl megfelelő szájhygiéne mellett, szájon át fecskendőből, szájszárazság csökken
- a mucosa nedvesen tartása – szájüregi fertőzések megelőzésében fontos
- a fecskendő bevitel preferálandó nem terheli úgy meg, mint az infúziós th.
- folyadék bevitelt folyadéklapon regisztrálni kell
- mobilizálás, kerülni kell a hyperhydrációt
- agónia szakában adott infúzió – megnehezíti a beteg haláltusáját
- választott folyadék lehet: Ringer laktát oldat, Ringer glukóz, esetleg 5% glukóz oldat

28. B.

Foglalja össze, mit nevezünk halál közeli élménynek, ismertesse jellemzőit, összetevőit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- halál közeli élményről akkor beszélünk, mikor a klinikai halál beállta után a személy újból visszatér az életbe, s a két stádium között különös élményeket él át
- „tökéletes élmény”: kellemetlen zaj, zakatolás, zene, nagy sebességgel száguldanak végig egy sötét alagúton
- túlvilági állapot
- felülről figyeli az eseményeket
- fizikai testük iránt általában semmilyen érzelmet nem tanúsítanak
- gondolatátvitel, segítő lények – fénylény

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

29. A.

Foglalja össze a hospice történetét Magyarországon a 19. század végétől napjainkig!

Kulcsszavak és fogalmak

- 1991-ben első hospice szervezet: Magyar Hospice alapítvány (Dr. Polcz Alaine)
- kezdetben a Soros Alapítvány támogatása tette lehetővé a hospice szervezetek működését
- 1995-ben már 19 működő szervezet volt: Magyar Hospice Egyesület
- Magyar Hospice Egyesület: hospice képzések rendszerének fejlesztése
- 1997 új Eü-i Törvény (99.§.) haldokló beteg jogai, hospice ellátás definíciója
- Egyesület – 2000-2002 - szakmai irányelvek
- 2004. március: hospice minimum feltételek rendelete – OEP közleménye a komplex otthoni és intézeti ellátás fejlesztéséről
- 2004-ben 48 betegellátó szervezet

29. B.

Ismertesse a terminális állapotú daganatos beteg stoma ellátásának általános szabályait!

Kulcsszavak, fogalmak

- stomának nevezzük a sebészileg kialakított, a széklet és a vizelet kiürítésére szolgáló mesterséges nyílást
- stoma ellátás lépései
- oka: tumor (colorectalis), gyulladás
- helye: coecostoma, transversostoma, sigmoideostoma
- időtartam: átmeneti, végleges
- forma szerint: egynyílású, kétnyílású
- ellátás céljai:
- a sztóma és a másság elfogadásának elősegítése
- az önálló ellátáshoz szükséges ismeretek bővítése
- sztóma ellátás:
 - sztómaterápiás ápolóval konzultáció
 - az ápoló együttműködése a sztómaterápiás ápolóval
 - a beteg ösztönzése, hogy kommunikáljon félelmeiről és szorongásáról
 - útmutatás szövődmények felismerésére, sztóma ellátására
 - aktív részvétel
 - tájékoztatás közösségi forrásokról

Rauk Edit

30. A.

Ismertesse a súlyosan beteg ember jogait, a titoktartás követelményeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- az 197. évi Egészségügyi törvény szabályozza – Betegjogok
- az orvosi titoktartáshoz való jog
- a beteg személyi joga – egészségügyi adatok – személyiség védelme
- az ellátásban résztvevő személy a beteg adatait köteles bizalmasan kezelni
- csak az arra jogszabály, hatósági határozat, beteg nyilatkozata szerinti személyekkel jogosultak közölni
- beteg joga:
 - kinek adható felvilágosítás
 - csak azok lehetnek jelen – ellátási szükséglet – hozzájárulás
 - mások ne lássák, ne hallhassák – kivéve sürgős szükséglet!
 - megnevezni azt a személyt, akit értesíteni kell
 - bárkit, akit ki akar zárni
 - döntés, hogy hospice ellátásra kerül sor
 - biztonságos-, méltóságteljes ellátás
 - tisztelet az ellátottal szemben
 - összpontosítás a beteg kényelmének biztosítására
 - a magánélet minden személyes, orvosi, pénzügyi, jogi kérdéseiben
 - a legmagasabb minőségű palliatív ellátás

30. B.

Foglalja össze a társadalombiztosítás működésének jogi szabályozását!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX törvény szabályozza (Tbj)
- egészségügyi szolgáltatás – védett személyi kör: a biztosítottak (Tbj 5.§.), egészségügyi szolgáltatásra jogosultak (Tbj 16.§.)
- az egészségügyi szolgáltatásként – a kötelező egészségbiztosításról szóló 1997. évi LXXXIII. tv. rögzíti (Eb. tv)

Hitelesítve:

Rauk Edit

mb. főigazgató-helyettes,
GYEMSZI EFF

